Studie makroekonomických dopadů rozvoje Letiště Václava Havla Praha

Zpracováno pro Letiště Praha, a. s.

—

30. 4. 2024

Manažerské shrnutí

Předmět a cíle studie

Předmětem studie bylo vymodelování makroekonomických dopadů rozvoje LVHP v kontextu stávající situace na trhu letecké dopravy. Studie se opírá o výchozí stav letecké dopravy globálně i v ČR se zaměřením na globální trendy, politiky EU a ČR, leteckou dopravu a ekonomiku v ČR, vymezení pozice ČR vůči ostatním EU zemím a pozice LVHP vůči vybraným letištím. Dále studie kalkuluje makroekonomické dopady spojené s investicemi do rozšíření terminálových kapacit a vybudování paralelní dráhy, kdy využívá multiplikační input-output model. Studie pracuje s daty a reporty mezinárodních organizací jako je Eurostat, ACI, Eurocontrol, IATA a dalších. Zjištění studie jsou platná k dubnu 2024.

1. Jaká je role letecké dopravy v ekonomice a jakým trendům globálně, v EU a v ČR podléhá?
2. Co říkají politiky EU a ČR v oblasti letecké dopravy?
3. Jaká je pozice LVHP vůči ostatním letištím a dalším druhům dopravy v ČR (např. vysokorychlostním tratím)?
4. Jak přistupují k rozvoji vybraná evropská letiště?
5. Jaké příležitosti a hrozby rozvoj LVHP představuje?
6. Jaké makroekonomické dopady budou mít investice do rozvoje letiště?

KPMG

© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., a Czech limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

Document Classification: KPMG Public

Globálně budou v roce 2040 letiště čelit 2x vyšší poptávce cestujících než dnes

Dle odhadů mezinárodních organizací se očekává, že oproti roku 2023 se **osobní i nákladní letecká doprava do roku 2040 zdvojnásobí.**

Letecká doprava překonala několik krizí (ekonomickou, teroristické činy, celosvětové pandemie), kdy po velkém propadu následoval dynamický nárůst a návrat na původní trend rozvoje.

Leteckou dopravu budou v následujících letech formovat především následující výzvy a příležitosti:

Rostoucí poptávka

- IATA a ACI se shodují, že do roku 2040 poroste letecká osobní doprava o **4,2 – 4,3 % ročně,** což by vedlo ke **zdvojnásobení** osobní dopravy oproti roku 2023.
- Predikovaný růst do roku **2050** by vedl k **2,5x vyššímu objemu osobní letecké dopravy**, než tomu bylo v roce 2023.

Kapacitní krize

- Letecká doprava se dle mezinárodních organizací nachází v kapacitní krizi.
- Kvůli přetěžování současných kapacit se zvyšují **negativní dopady na životní prostředí a zákaznickou zkušenost.**
- Dle EUROCONTROL (2018): **I přes plánovaný rozvoj letišť nebude moci být v roce 2040 odbaveno až 8 % poptávky** z důvodu nízké kapacity letišť.

Ambiciózní cíle

- Cílem EU je **až 90% snížení emisí CO2** v dopravě do roku 2050 oproti roku 1990.
- Klimatickým cílům a snižování hlukové zátěže se přizpůsobuje regulatorní prostředí, infrastruktura i technologie. **Udržitelný rozvoj kapacit vede k nižšímu dopadu na životní prostředí, než by tomu bylo u přetěžování stávajících kapacit.**

© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., a Czech limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

V oblasti evropských politik ovlivňujících leteckou dopravu byly identifikovány především EU Fit for 55, EU Mobility Strategy, ReFuel EU a Strategie pro evropské letectví z roku 2015. V České republice se jedná především o Dopravní politiku 2021-2027 a Koncepci letecké dopravy 2016-2020 (prozatím neaktualizována). Modernizace a rozvoj letištní infrastruktury jsou v souladu s cíli udržitelnosti, politikami EU a ČR, protože moderní technologie a postupy jsou šetrnější k životnímu prostředí a napomáhají ke snižování emisí uhlíku.

Centra udržitelnosti

- Letiště jsou **klíčové body mezinárodní konektivity** a měla by sehrát důležitou roli ve **zpřístupnění udržitelné multimodální dopravy** a zavádění udržitelných řešení.
- Souvisí to například i s napojením na železnici, v budoucnu především VRT, přičemž tyto způsoby dopravy by do budoucna měly kooperovat a generovat synergie plynoucí z jejich napojení.

Udržitelná infrastruktura

- Letiště musí zaručit **nezbytnou infrastrukturu** pro dodávání, skladování a doplňování **udržitelného leteckého paliva** a pracovat na **dekarbonizaci vlastní infrastruktury** a činnosti v rámci všech emisních scopů.

Strategická priorita

- Zajištění dostatečných kapacit a modernizace LVHP (včetně rozšíření terminálových kapacit a výstavby paralelní dráhy) je **dlouhodobou prioritou České republiky**.
- EU pracuje prostřednictvím různých iniciativ na snižování dopadů letecké dopravy na životní prostředí a snižování hlukové zátěže.

Politiky a strategické dokumenty EU a ČR reagují na klimatickou situaci a kapacitní krizi letišť

Cílem politik je zajištění konektivity, dostupnosti, bezpečnosti, odolnosti a udržitelnosti sektoru. Udržitelný rozvoj kapacit letišť je vnímán jako priorita jak na evropské, tak české úrovni.

© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., a Czech limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

Okolní letiště již do rozvoje investují, stagnace LVHP může mít negativní dopady na konkurenceschopnost

Evropská letiště plánují rozvoj kapacit

- **Berlín** plánuje kapacitu navýšit až na 50 mil. cestujících ročně
- **Krakow** staví druhou dráhu a plánuje navýšení kapacit až na 15 mil. cestujících ročně
- **Mnichov** po roce 2030 plánuje vystavět další dráhu a posílit kapacity terminálů
- **Varšava** připravuje výstavbu nového letiště 40 km od města, jehož počáteční kapacita by měla být 45 mil. cestujících, potenciálně až 100 mil.
- **Vídeň** plánuje posílit kapacity mimo jiné výstavbou další dráhy a v současné době investuje do rozšíření a modernizace terminálu

90 %

výkonů České republiky odbavuje LVHP, přičemž v roce 2019 již muselo z kapacitních důvodů některé lety odmítat. Regionální letiště předpokládaný nárůst poptávky nepokryjí. **Pokud LHVP nebude investovat do rozvoje, hrozí odliv cestujících do okolních zahraničních letišť, která prostřednictvím rozvoje budou moci nabídnout lety do/z více destinací.**

LVHP je klíčovým letištěm pro odbavení poptávky v ČR

- V ČR se zdá **tlak na kapacity** vztažený na počet obyvatel, počet letišť, intenzitu osobní letecké dopravy či rozlohu **napjatější než jinde v Evropě**.
- LVHP má vzhledem k pomalu budované dopravní infrastruktuře **klíčovou roli v konektivitě ČR a střední Evropy.**
- Orientace českých regionálních letišť spíše na cestovní kanceláře a charterové lety staví LVHP do hlavní role v zajištění odbavení navyšující se poptávky cestujících s důrazem na udržitelnost.

KPMG

© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., a Czech limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

Rozvoj letiště je nezbytným katalyzátorem pro naplnění ekonomického, sociálního a enviromentálního potenciálu České republiky

Letecká doprava je považována za **nezbytného a důležitého přispěvatele ke globálnímu ekonomickému růstu,** jelikož umožňuje tok zboží, služeb, osob, kapitálu, technologií a znalostí, přičemž podporuje globální hospodářský cyklus.

Vzhledem k jednoznačnému a dlouhodobému trendu v rostoucí poptávce po letecké dopravě, klimatickým závazkům a současnému stavu kapacit na evropských letištích je **rozvoj letiště z hlediska celorepublikového významu nezbytným katalyzátorem pro naplnění ekonomického, sociálního i environmentálního potenciálu plynoucího ze zajištění potřebné konektivity České republiky.**

Pokud by LVHP neinvestovalo do rozvoje, může to v kontextu rozvoje okolních zahraničních letišť znamenat:

→ Pokles odbavených cestujících a zboží

→ Negativní dopady v rámci ekonomiky samotného letiště v rámci primárních efektů

→ Negativní dopady na rozvoj české ekonomiky prostřednictvím nepřímých efektů

→ Nerealizovanou spotřebu v ekonomice prostřednictvím indukovaných efektů

→ Nerealizaci potenciálu plynoucího z katalytických efektů především v rámci cestovního ruchu, ale také v dalších oblastech ekonomiky

© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., a Czech limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

Rozvoj letecké dopravy přispívá k rozvoji turismu

V rámci ekonomických efektů má letecká doprava vyčíslitelný dopad především v odvětví cestovního ruchu (v rámci tzv. katalytických efektů), kde rozvoj přispěje k zaměstnanosti, tvorbě pracovních míst a pozitivně ovlivní další ekonomické ukazatele.

2 646 CZK

Průměrná útrata na den v ekonomice na osobu příletového turisty přes LVHP (v roce 2023)

Zdroj: CzechTourism, přepočítáno KPMG

Způsob dopravy do ČR (2023)

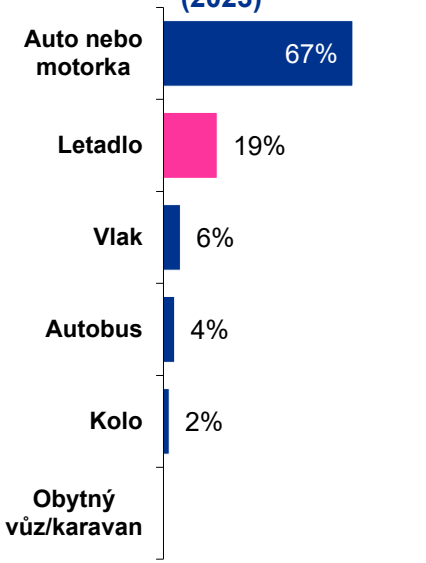

Zdroj: CzechTourism

Hlavní důvody cesty (2023)

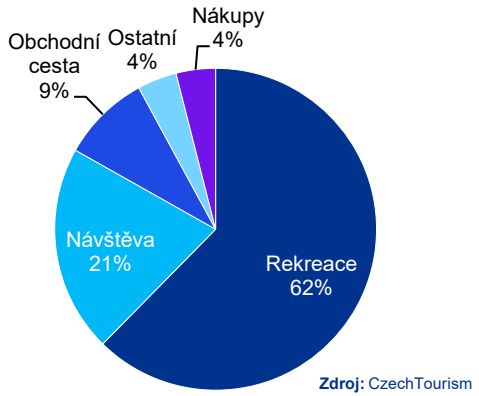

Zdroj: CzechTourism

Hrubá přidaná hodnota cestovního ruchu podle regionů v ČR (mld. CZK)

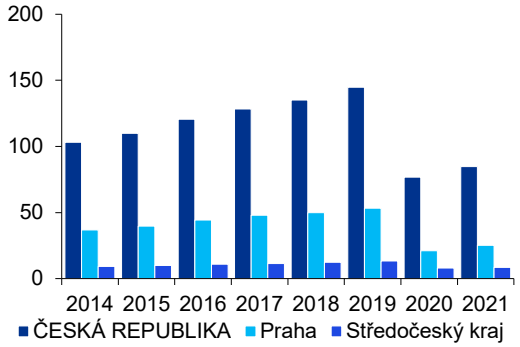

Udržitelný turismus

Pro Prahu a celou ČR je **sektor cestovního ruchu klíčový**. Dle ČSÚ bylo v ČR v roce 2022 v cestovním ruchu zaměstnáno téměř 256 tis. osob, což představuje 4,15 % zaměstnanosti a 4,2 % pracovních míst. V cestovním ruchu tedy pracuje každý 24. Čech. Praha je největším zaměstnavatelem v oblasti cestovního ruchu ze všech krajů v České republice, v roce 2022 zaměstnávala více než 56 tis. osob.

Investice do rozvoje letiště dle zveřejňovaných informací cílí především na dálkové linky než na nízkonákladové společnosti, což je předpokladem pro **podporu udržitelného turismu**. Strategie příjezdového cestovního ruchu hl. m. Prahy 2024 – 2027 cílí na strategicky důležité trhy tak, aby byla podpořena poptávka a její udržení ze strany kultivovaných a bonitních turistů. Oslovení, získání a udržení těchto turistů je **podmíněné dostatečnou dopravní obslužností destinace**, tudíž podpora rozvoje nových a posílení přímých leteckých spojení, zejména z dálkových trhů, jsou pro zvýšení podílu turistů s vysokou přidanou hodnotou klíčové.

Rostoucí poptávku a její naplňování je **potřeba udržitelně řídit**. Díky spolupráci Prague City Tourism s CzechTourism a Letištěm Praha v rámci projektu Touchpoint došlo k posílení propagace Prahy a České republiky v zahraničí tak, aby zahraniční návštěvníci cestovali do metropole více a letečtí dopravci ze strategicky důležitých trhů měli zájem provozovat více potřebných linek.

© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., a Czech limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

Investice do rozvoje LVHP přináší pozitivní makroekonomické dopady

Investice do letištní infrastruktury **zlepšují konektivitu** regionu a **stimulují hospodářský růst** tím, že přitahují podnikatelskou činnost, podporují cestovní ruch a lákají přeshraniční investice. Z těchto efektů mohou **těžit místní podnikatelé, obyvatelé, kraje i stát**.

V praxi investice a následný provoz letiště rovněž přinesou vznik nových pracovních příležitostí jak v rámci letiště, tak v rámci jeho dodavatelských řetězců a zprostředkovaně v dalších odvětvích ekonomiky (např. cestovním ruchu). Spolu se samotnými vyššími útratami turistů tak zvýšení disponibilních příjmů z nově vzniklých pracovních míst povede k dalšímu zvýšení spotřeby v ekonomice.

Rozvoj a následný provoz letiště bude mít měřitelné efekty na produkci ekonomiky (HDP/HPH), tvorbu pracovních míst a prostřednictvím vyšší spotřeby (útraty) a daní bude mít také přínosy pro veřejné rozpočty.

Roční přínos každého 1 mil. cestujících pro českou ekonomiku

odbaveného v důsledku provozu LVHP (počítáno primárně v cenové hladině roku 2023)

Kromě přínosů z navýšeného provozu plynou pozitivní dopady pro ekonomiku i ze samotné investice v době stavebních prací. V poměru k vynaložené investici jsou tyto pozitivní dopady sice důležité, oproti efektům z následného provozu letiště ale nejsou natolik významné a jejich dopad je jen dočasný. Proto v níže uvedených přínosech nejsou zahrnuty.

1 mil. odbavených cestujících ročně znamená pro ČR odhadem 325 tis. nových turistů, jejichž výdaje vygenerují v multiplikaci pro ekonomiku spotřebu téměř

+ 8,5 mld. CZK

(z toho většinu v Praze a Středočeském kraji)

Spotřeba turistů vygeneruje dodatečné příjmy pro veřejné rozpočty ve výši

+ 1,1 mld. CZK

(v rámci čistých daňových příjmů – daň z příjmů, DPH, sociální a zdravotní pojištění, …)

Prostřednictvím rozpočtového určení daní se přínosy částečně přenesou do rozpočtů krajů a obcí

Rozpočet hl. m. Prahy	Rozpočet Středočeského kraje (SČK)	Rozpočty obcí (bez hl. m. Prahy)	Rozpočty krajů (bez Prahy a SČK)
+ 34,6 mil. CZK	+ 8,5 mil. CZK	+ 125,5 mil. CZK	+ 51,4 mil. CZK

Každý 1 mil. cestujících ročně odbavený v důsledku rozvoje LVHP vyvolá pozitivní makroekonomické dopady

Zvýšení HDP o

+ 3,2 mld. CZK

tj. 0,04 % HDP roku 2023

Zvýšením hrubé přidané hodnoty ekonomiky o

+ 2,8 mld. CZK

Zvýšení zaměstnanosti

+ 3 849

plných ročních pracovních úvazků

KPMG

© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., a Czech limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

Shrnutí argumentů

Realizace investic do rozvoje přinese:

- ✓ Uspokojení budoucí poptávky po leteckých spojeních.
- ✓ Pozitivní makroekonomické přínosy s dopadem na celkovou prosperitu České republiky.
- ✓ Modernizované letiště, které přinese nové kapacity pro odbavení cestujících ve špičkových časech.
- ✓ Modernější a udržitelnější infrastrukturu.
- ✓ Konkurenceschopnost Letiště Václava Havla Praha v kontextu rozvoje zahraničních letišť.
- ✓ Zvýšení zákaznické spokojenosti.
- ✓ Nabídku pracovních míst v regionu nejen v oblasti letecké dopravy, ale také v logistice, cestovním ruchu, stavebnictví atd.
- ✓ Posílení společenského potenciálu letiště pro obyvatele okolních obcí. Rozvoj přinese i další příležitosti v rámci tzv. širšího okolí Airport City – zdravotnická, sportovní a vzdělávací zařízení, konferenční a ubytovací prostory atd.

Námitky proti investičnímu záměru:

- × **Vysoká investice** – Rozvoj Letiště Václava Havla Praha není financován z veřejných zdrojů, Letiště Praha bude hradit investiční záměr ze svých zdrojů.
- × **Změna rozložení hlukové zátěže v denní dobu** – Dotčena budou ale místa s menší hustotou osídlení a navíc dojde k noční uzávěře letiště.
- × **Overturismus** – LP se ve spolupráci s Czech Tourism, Prague City Tourism a dalšími organizacemi zaměřuje na rozvoj dálkových letů, které přivádí do České republiky cestující preferující kvalitní turistiku.
- × **Zátěž městské dopravní infrastruktury** – Vlakové napojení, které úzce souvisí s rozvojem Letiště Václava Havla Praha, přinese zkvalitnění městské hromadné dopravy a snížení zátěže na dopravních uzlech z/na letiště.

Co se stane, když LVHP nebude do rozvoje investovat?

- Hrozí ekonomická ztráta z důvodu obětované příležitosti a ztráty potenciálního nárůstu cestovního ruchu.
- Sníží se konektivita České republiky, což bude mít negativní dopad rovněž na sociální oblasti jako kulturní vyžití, vzdělávání, vědu a výzkum, rozvoj technologií a další společenské faktory.
- Dojde ke stagnaci nebo poklesu výkonů LVHP na úkor okolních evropských letišť, která rozšíří nabídku letů.
- Bude nadále docházet k přetěžování současných kapacit ve špičkových časech, což má negativní vliv na životní prostředí, hlukovou zátěž, bezpečnost a efektivitu provozu.

KPMG

© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., a Czech limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

kpmg.cz

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.

The KPMG name and logo are trademarks used under license by the independent member firms of the KPMG global organization.

© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., a Czech limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

Document Classification: KPMG Public